

Příklad 1

Vyjdeme z obecného tvaru elipsy: $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$. Odtud dostáváme $y^2 = \frac{a^2b^2 - b^2x^2}{a^2}$. Uvážíme pouze tu část elipsy, pro kterou $x, y \geq 0$, přičemž výsledný obsah bude čtyřnásobkem obsahu tohoto útvaru. Můžeme pak vyjádřit $y = \frac{\sqrt{a^2b^2 - b^2x^2}}{a}$ a spočítat obsah jako

$$\int_0^a \frac{\sqrt{a^2b^2 - b^2x^2}}{a} dx = \int_0^a \frac{b}{a} \cdot \sqrt{a^2 - x^2} dx = \frac{b}{a} \int_0^a \sqrt{a^2 - x^2} dx$$

Použijeme substituci $x = a \cos t$, $dx = -a \sin t dt$ a přepočítáme integrační meze.

$$\frac{b}{a} \int_{\frac{\pi}{2}}^0 \sqrt{a^2 - a^2 \cos^2 t} (-a \sin t) dt = -ab \int_{\frac{\pi}{2}}^0 \sqrt{1 - \cos^2 t} \cdot \sin t dt = -ab \int_{\frac{\pi}{2}}^0 \sin^2 t dt$$

Vypočteme primitivní funkci $\sin^2 t$ za použití per partes.

$$\int \sin^2 t dt = -\sin t \cos t + \int \cos^2 t dt = -\sin t \cos t + \int (1 - \sin^2 t) dt = -\sin t \cos t + t - \int \sin^2 t dt$$

Odtud dostáváme $\int \sin^2 t dt = \frac{t - \sin t \cos t}{2} + c$ a můžeme dosadit do výpočtu

$$-ab \left[\frac{t - \sin t \cos t}{2} \right]_{\frac{\pi}{2}}^0 = -ab \left(\frac{0 - 0}{2} - \frac{\frac{\pi}{2} - 0}{2} \right) = ab \frac{\pi}{4}$$

Výsledný obsah elipsy je tedy roven $ab\pi$

Příklad 2

Nejprve spočteme derivaci y .

$$y' = \frac{a}{2} \left(\frac{1}{a} e^{\frac{x}{a}} - \frac{1}{a} e^{-\frac{x}{a}} \right) = \frac{1}{2} \left(e^{\frac{x}{a}} - e^{-\frac{x}{a}} \right)$$

Odtud

$$(y')^2 = \frac{\left(e^{\frac{x}{a}} - e^{-\frac{x}{a}} \right)^2}{4} = \frac{e^{\frac{2x}{a}} - 2e^{\frac{x}{a}} e^{-\frac{x}{a}} + e^{-\frac{2x}{a}}}{4} = \frac{e^{\frac{2x}{a}} + e^{-\frac{2x}{a}} - 2}{4}$$

Dosadíme do vzorce na výpočet délky křivky.

$$\begin{aligned} l &= \int_0^\gamma \sqrt{1 + \frac{e^{\frac{2x}{a}} + e^{-\frac{2x}{a}} - 2}{4}} dx = \int_0^\gamma \sqrt{\frac{e^{\frac{2x}{a}} + e^{-\frac{2x}{a}} + 2}{4}} dx = \int_0^\gamma \frac{\sqrt{\left(e^{\frac{x}{a}} + e^{-\frac{x}{a}} \right)^2}}{2} dx = \\ &= \frac{1}{2} \int_0^\gamma e^{\frac{x}{a}} + e^{-\frac{x}{a}} dx = \frac{1}{2} \left[a e^{\frac{x}{a}} - a e^{-\frac{x}{a}} \right]_0^\gamma = \frac{a}{2} (e^{\frac{\gamma}{2}} - e^{-\frac{\gamma}{2}} - e^0 + e^0) = \frac{a}{2} (e^{\frac{\gamma}{2}} - e^{-\frac{\gamma}{2}}) \end{aligned}$$

Příklad 3

Kružnice, jejíž rotací vznikne anuloid, má tvar $x^2 + (y - R)^2 = r^2$. Horní část této kružnice se dá vyjádřit jako $y = R + \sqrt{r^2 - x^2}$ a spodní část jako $y = R - \sqrt{r^2 - x^2}$. Objem anuloidu můžeme spočítat jako rozdíl mezi objemem tělesa vzniklého rotací horní půlkružnice a objemem tělesa vzniklého rotací spodní půlkružnice. Po dosazení do vzorce dostáváme tvar

$$\begin{aligned} V &= \pi \int_{-r}^r \left(R + \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 dx - \pi \int_{-r}^r \left(R - \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 dx = \\ &= \pi \int_{-r}^r \left(R + \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 - \left(R - \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 dx \end{aligned}$$

Díky symetrii podle osy y můžeme zjednodušit na

$$\begin{aligned} &2\pi \int_0^r \left(R + \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 - \left(R - \sqrt{r^2 - x^2} \right)^2 dx = \\ &= 2\pi \int_0^r R^2 + 2R\sqrt{r^2 - x^2} + r^2 - x^2 - R^2 + 2R\sqrt{r^2 - x^2} - r^2 + x^2 dx = 2\pi \int_0^r 4R\sqrt{r^2 - x^2} dx = \\ &= 8\pi R \int_0^r \sqrt{r^2 - x^2} dx \end{aligned}$$

Použijeme substituci $x = r \cos t$, $dx = -r \sin t dt$ a přepočítáme integrační meze.

$$8\pi R \int_{\frac{\pi}{2}}^0 \sqrt{r^2 - r^2 \cos^2 t} \cdot (-r \sin t) dt = -8\pi r^2 R \int_{\frac{\pi}{2}}^0 \sin^2 t dt$$

Použijeme výpočet primitivní funkce $\sin^2 t$ z příkladu 1 a dosadíme.

$$-4\pi r^2 R [t - \sin t \cos t]_{\frac{\pi}{2}}^0 = -4\pi r^2 R (0 - 0 - \frac{\pi}{2} + 0) = 2\pi^2 r^2 R$$